

Navn på høringsinstans

Preses i Bispemøtet

Type høringsinstans

Biskop

Bispedømmetilhørighet

Ikke relevant

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?
--

Del 1 Mål og innhold:

Formål og overordnet målsetting

- 1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.
 - Kapittel 4.1 side 29
 -

Enig

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

- 2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.
 - Kapittel 4.2 side 31

Enig

- 2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.
 - Kapittel 4.2 side 35

Enig

3. Benevnelse

3.1. Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

➤ Kapittel 4.3 side 37

Enig

4. Målgruppe

4.1. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

4.2. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

5. Planverk

5.1. Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.2. Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis

5.3.1. barn 0–14 år

5.3.2. konfirmasjonstiden

5.3.3. ungdom 15–19 år

- 5.3.4. voksne
➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.4. I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.

- Kapittel 4.5 side 43

Enig

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1. Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.

- Kapittel 4.6 side 44

Enig

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Ordningen bør fortsatt være at plan for undervisningsfeltet sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet.

Det er fortsatt viktig med lokal forankring og identitet i utforming av opplæring i menighetene. Både ansatte og menighetsråd står sentralt i dette arbeidet. Ved at planverket godkjennes hos biskop vil en helhetstenkning og systematikk ivaretas.

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

- Kapittel 4.6 side 44

Enig

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

- Kapittel 4.6 side 44

Enig

7. Mangfold og likeverd

- 7.1. Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkningen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.
- 7.2. Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.
- 7.3. Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevende tiltak.

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

- 8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.
 - Kapittel 4.8 side 46

Enig

Vi ser det som viktig å fortsatt ivareta og utvikle breddetiltakene i kirkelig undervisning. Mange menigheter erfarer at de når mange barn, unge og familier gjennom dette arbeidet, og at flere av disse fortsetter en aktiv kontakt med kirken over lengre tid.

- 8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.
 - Kapittel 4.8 side 46

Enig

Vi mener dette er et fornuftig tiltak. Vi støtter utvalgets anbefaling om at den nasjonale planen justeres slik at tidsavgrensede tiltak og kontinuerlige tiltak kan ses i sammenheng i lys av målene for kirkelig undervisning og læring. Vi ser det også som viktig å peke på betydningen av samarbeid med kristne barne- og ungdomsorganisasjoner i utvikling av ressurser til det kontinuerlige arbeidet innenfor undervisningsfeltet.

9. Trosopplæring i hjemmet

- 9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenkning og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppdraget.
 - Kapittel 4.9 side 49

Enig

- 9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.
- Kapittel 4.9 side 49

Enig

- 9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige system for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn.
- Kapittel 4.9 side 49

Enig

10. Barnehage/skole-kirkesamarbeid

- 10.1. Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.

11. SFO-satsing

- 11.1. Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.
- Kapittel 4.11 side 54

Enig

Snarere enn en planmessig sentral satsning på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke, ser vi det som en fruktbar mulighet å stimulere lokalmenigheter som har ressurser og muligheter til å utvikle gode samarbeid med SFO i soknet.

12. Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkens trosopplæring

- 12.1. Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.
- 12.2. Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.
- 12.3. Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.
- 12.4. Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.
- 12.5. I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.
- 12.6. Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

- 1.1. Formål og overordnet målsetting: Vi ser det som tjenlig at målsettingen om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet videreføres og at den kompetansen som allerede er utviklet i arbeidet ivaretas og videreutvikles.

3.1. Benevnelse: Begrepet «trosopplæring» har blitt et innarbeidet begrep i Den norske kirke. Likevel mener vi at benevnelsen «Kirkelig undervisning og læring» kommuniserer bedre og bredere og støtter forslaget til endring.

4.1. Målgruppe: Mange menigheter har i dag breddetiltak også for barn og unge som ikke er døpt. Disse omfattes av dagens ordning for trosopplæring i Den norske kirke. Vi ser det som viktig at det i det følgende fortsatt legges til rette for at alle barn og unge får et tilbud om «Kirkelig undervisning og læring», også de som ikke er døpt, og på denne måten inviteres inn til kirkens fellesskap.

4.2. «Kirkelig undervisning og læring» vil alltid omfatte både barn, unge og voksne, og dette kan defineres som målgruppen. Det er et økende behov for undervisning av voksne i menighetene. I et stadig mer flerkulturelt samfunn er det økende behov for tilbud om kirkelig undervisning og læring, også for voksne. Likevel mener vi at ressursene hovedsakelig rettes inn mot barn og unge i målgruppen 0-18 år.

5.1. Planverk: Det vil være hensiktsmessig å etablere et overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring i Den norske kirke som referanse og målstyring for utarbeidelse av lokalt forankrede planer.

5.2. Rammeplan: Hvis det etableres et overordnet planverk er det viktig å fremholde at dette skal gi større lokalt handlingsrom og retning for trosopplæringen lokalt.

5.3. Helhetlig planverk: At det etableres et egentlig planverk for ungdomstiden 15-19 år og at denne etableres utenom plan for konfirmasjonstiden, er positivt. Det er også positivt at det etableres en rammeplan for voksne.

5.4. Kjernetekster: Vi støtter forslaget om at kjernetekster i trosopplæringen erstattes av kirkeårets tekster og salmer som gjenspeiler kirkeårets karakter. På denne måten vil arbeid med undervisning gjenspeiles i kirkeåret og menighetens gudstjenestefeiring. Dette vil styrke den pedagogiske sammenheng mellom kirkeåret og opplæringen. Lokalt vil det likevel kunne være behov for å benytte noen kjernetekster i tillegg for å belyse tema i opplæringen.

6.3. Digitale ressurser: Her ser vi det som viktig at det tilføres nødvendig kompetanse lokalt slik at arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser utvikles i tråd med planverket.

9.2. Utarbeides materiell: Det er allerede mye godt materiell som er utarbeidet. Likevel er det behov for å kontinuerlig evaluere og revidere eksisterende materiell samtidig som det utarbeides nytt. Vi ser det også som viktig å utvikle samarbeid med aktører og organisasjoner som leverer materiell til undervisningsfeltet i Dnk.

10.1. Barnehage/skole samarbeid: Vi er enig i at barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere. Kirkens ansatte har nå opparbeidet god erfaring og har en tydelig prinsipiell tenkning knyttet til dette. Det må fra sentralt hold gis gode rammer for dette arbeidet som kan trygge ansattes arbeid med dette.

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

13.2. Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

13.3. Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.

➤ Kapittel 5.1 side 59

Enig

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

14.1. Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.

14.2. Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellesrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingssystem for kirkelig undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.

14.3. Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.

➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene. Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

Praksisen knyttet til mindreforbruk bør være mer enhetlig enn den er i dag.

- 14.4. Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.
- Kapittel 5.2 side 60

Enig

- 14.5. Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellesrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnytting.
- Kapittel 5.2 side 60

Enig

15. Organisering og ledelse

- 15.1. Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.
- 15.2. Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellesråd, prosti eller bispedømme.

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

- 16.1. Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.4 side 65

Enig

I mange menigheter oppleves det en høy grad av utskifting av medarbeidere innenfor feltet trosopplæring. Dette kan skyldes at det i dag er mange har undervisningsstillinger helt ned i 10%. Dette gir ikke tilfredsstillende rammevilkår for å jobbe med et stort fagfelt og knyttes til et stabsfellesskap. Vi støtter derfor at det bør legges til rette for en stillingsandel på minimum 50% for å forhindre at det blir for mange små stiller som arbeider med undervisning.

- 16.2. Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.4 side 65

Enig

En tydeligere definisjon av arbeidsfordeling og mandat vil trolig gjøre arbeid på tvers av faggrupper lettere. Dette vil også tydeliggjøre ansvarsforholdet i kirkelig undervisning.

- 16.3. Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

- 17.1.1. Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.
- 17.1.2. I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.

➤ **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.1.3. Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.
- **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.2. Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.
- 17.3. Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).
- 17.4. Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

18. Frivillighet

- 18.1. Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.
- 18.2. Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.
- 18.3. For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.

19.Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

- 19.1. Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.

20. Forskning, evaluering og fagutvikling

- 20.1. Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

13.3. Vi mener at en helhetlig menighetsplan vil gjøre rapportering og strategiarbeid tydeligere for menighetene, og at alle menighetens planer bør inngå i denne.

18Kommentar: Vi støtter utvalgets anbefaling om å styrke det frivillige arbeid og kompetanse innenfor undervisning i kirken. Det er en styrke for arbeidet når også barn og unge deltar som ledere og frivillige i dette arbeidet. Dette mener vi må understøttes og utvikles videre.

19.1Kommentar: Vi mener det er viktig at samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring fortsatt må styrkes. Samtidig er det viktig at samarbeidet gjennomføres på en slik måte at man sikrer lokalt eierskap av tiltakene.